

Tiskarna Dragotin Hribar, Ljubljana. Ta knjiga obsega del zgodovine našega narodnega trpljenja, in nikdo, ki čuti za narod, se ne bo ozrl vanjo, da bi rru ne zakrvavelo src. To je odlomek one velike drame, ki se odigrava na slovenskih tleh od Karla Velikega pa do današnjega dne in ki pomeni obupen boj slabejšega proti močnejšemu. Mi želimo samo, da bi naši odvetniki ne odienjali v boju, ki so ga začeli, da bi še nadalje zvesto pazili na to, da se odpravijo kričeče krivice, ki jih trpe naši koroški bratje v vsakem pogledu, še nadalje nastopali z onim pogumom, ki so ga pokazali to pot, kadar treba zavrniti počlepni napad na naravne pravice našega naroda. Koroška dežela je zlasti v slovenskem delu tako krasna, da bi morali napeš vse sile, da zajezimo ondi bolj in bolj napredujoče raznarodovanje. Če kje, je ondi res škoda vsake pesti prsti! A da se najhét, le dobrih stotisoč duš broječi narod ne more uspešno braniti milijonom, ki pritiskajo nanj, je jasno, in zato jim moramo pomagati mi drugi, zato je tudi popolnoma umestno, da so se dvignili odvetniki vseh slovenskih pokrajin, ko je šlo za to, da se odvrne eden najfrivolnejših, eden najostudnejših napadov, ki jih pozna žalostnin momentov itak prebogati boj koroških Slovencev zoper nenasitno Germanstvo!

Slovensko-amerikanski Koledar za prestopno leto 1904. Izdalo in založilo uredništvo „Glasa Naroda“, X. letnik. New York. Cena 25 centov. Ta našim v Ameriki živečim vojakom namenjeni koledar spominja nekoliko na koledar družbe sv. Mohorja, samo da je manjši po obliki in obsegu. Razen navadnega, v koledar spadajočega gradiva se nahaja v njem mnogo zabavne in ukovite, resne in humoristične, deloma izvirne, deloma prevedene tvarine. Koledar je bogato ilustriran.

Spisi Krištofa Šmida, poslovenjeni mladini v zabavo in poduk. XIII. zvezek. „Sveti večer.“ Novo mesto. Tisk in založba J. Krajca nasl. 1903. Cena 7.

Lopudska sirotica, tragoman Petra Preradovića, dopjevao Stjerko Ilijić. Cena 60 h. Donja Tuzla. Tisk I. Schürmachers. 1903. O tej knjigi izpregovorimo prilično kaj več.

Literatura česká devatenáctého století. Del 1. Od Dobrovskega do Jungmanove pesniške šole. Del 2. Od Poláka do Erben. Napisali: Hanuš, Jakubec, Machal, Kamper, Niederle, Vlček. — Dve leti že izhaja to znamenito skupno delo najboljših českih literarnih zgodovinarjev v manjših sešitkih. Ravnokar je izšel konec drugega dela. Vsaka njegova stran nam spričuje o obsežnem znanju in razumevanju tvarine. Avtorji izkušajo prodreti pijonarjem češke književnosti do dna duše, in priznati se mora, da z uspehom. Slikajo nam z živimi barvami njih značaje in življenje, zasledujeje smeri idej, ki so vplivale nanje, in zraven podajajo kritičen pregled njih delovanja.

Drugi del opisuje dobo, ki bi jo mogli nazivati začetek klasične književnosti češke. Na vseh toriščih se začenja živahnejše gibanje, število talentov raste. V pesništvu prva doba ni imela večjih daškov, v drugi dobi stopajo na pozorišče večji talenti, katerih dela vplivajo na ves slovanski svet; to so zlasti Kollár, Čtákovský in Erben. Tudi v dramatični poeziji se javlja napredek, a znatno manjši; najboljša na tem polju sta Klicpera in Tyl. V zgodovini literature in zgodovine slovanske stopata po poti Dobrovskega in Jungmanca Šafařík in Paľacký. Glavno težišče književnosti v tej dobi je še vedno narodnostna in vseslovanska ideja, katere smer je okreplil poleg Maake, Linde in Jungmanca zlasti Kollár s svojimi pesnitmi.

Literatura česká XIX. stoletja je res verna slika silnega dela mož, ki so se po težkih bojih kljub neprijaznim političnim odnošajem dvignili na to stopajo, ki

jo zavzemajo v zgodovini češke književnosti. Mnogi izmed njih, n. pr. Safarik in Čelakovský, so žrtvovali svoj imetek za narodnostno idejo. In ta občudovanja vredni boj čeških buditeljev za kulturno povzdigo naroda so nam posamezni pisatelji krasno opisali. Priporočila vredna knjiga češčine zmožnim Slovencem je pisana v jako lepem, lahko umljivem slogu.

Janko Pretnar.

Časopis Musea království českého 1903. Redaktoři: Frant. Kvapil, Čeněk Zibert. Ročník LXXVII. V Praze. Nakladem musea království českého. V komisi knihkupectví Fr. Řivnáče.

Nitriansky politický trestný proces. Politická uvaha. Spracoval dr. Julius Markovič, praktický lékař v Novom Meste nad Váhom. Turčiansky Sv. Martin. Tlačén Knihotlačiarско-účastinárského spolku. Nákladom spisovateľovým. 1903. 8°, 254 str. (Nitrianski politični kazenski proces. Politična razprava. Izdelal . . .) — Kdor hoče prozreti narodno trpljenje Slovakov, naj čita to knjigo, ki stane le 1 K.

E—s.

Emanuel šl. z Lešehradu: Průseky. Kritických skizz řada II. Praha 1903. Nakladem knihkupectví Edvarda Weinfurtra v Praze. Cena? Průlično o knjižici morda kaj več.

Koncert Jaroslava Kociana. Z znamenitim uspehom se je uvedel v Slovence Jaroslav Kocian na koncertnem odru, ki mu ga je priskrbela „Glasbena Matice“ kot protektorica slovanskih umetnikov glasbenikov. Uspeh, ki ga je žel Kocian v Ljubljani, in pristrčna hvaležnost, ki se je javila do vrhunca navdušenja, sta mogla zadovoljiti i njega, ki je na svojem umetniškem potovanju po svetu laskavega priznanja že vajen, čeprav je še mlad, zelo mlad, šele 21 let star koncertant. Pohajajoč iz iste mojstrske šole praškega učitelja vzornika, prof. Ševčika, kakor eno, dve leti starejši njegov kolega, virtuoz Jan Kubelik, uživa Kocian z le-tem vred sličén renomé, ki mu siplje že pred nastopom cvetje, ki glasi že naprej občinstvu njegovo slavo in ki mu pridobiva sproti simpatije. S svojo neoporekljivo vzorno in blestečo virtuosnostjo je znal Kocian opravičiti dobri glas, ki se o njem širi, znal je buditi radost in ono zadovoljstvo, v katero zaziblje človeško dušo vsaka popolnost in sigurna gotovost. Veliki učinek, ki ga je dosegel Kocian s proizvajanjem pristrčno pevajočega Paganinijevega D-dur koncerta, je le dopolnjeval v naslednjih točkah programa, ki mu je nudil v Bacha ariji in preludiju, v Ševčikovi fantaziji na češke narodne in v drugih manjših skladbah Dienzla, d' Ambroisa in Spiesa priliko, izkazati se ne le kot virtuozu, marveč tudi kot čutečega muzika. Bil je primoran utešiti svoje občinstvo z dodajanjem novih skladb. Posebno priznanje je naklonilo občinstvo ljubeznivi in zanimivi skladbi Oskarja Dienzla „Prelja“, počastilo je ž njim komponista, ki je bil hkratu spremljevalec Kocianov. Dobro razpoloženje je bilo uspeh koncertnega večera, s katerim sta mogla biti kakor občinstvo tako tudi koncertant zadovoljna.

Dr. V. Foerster.